

Fria historiska tankar.

Före finnarnes inflyttning (omkr. 7 å 800) beboddes vårt land af skandinaver och lappar. De förre sträkte sig — enligt hvad arkeologin utvisar — till Kymmene älf, Päijäne, Kyro älf och Gamlakarleby i öster, de senare ströfvade omkring som nomader i den öfriga delen af landet. Skandinaverna i Finland bildade helt visst ordnade sambällen eller fylken med lagar och samhälleliga inrättningar, liksom deras stamränder i den öfriga Norden. Däruppå häntyder namnet Sata-kunta, hvars senare del otvifvelaktigt är att härleda från det germaniska *land*, hundare (härad), liksom af *hansa* (förbund) fåtts kansa; däruppå häntyda äfven de många ortsnamn i vårt land, som äro uppkallade efter hedniska gudomligheter, såsom Odensö i Pojo, hemmansnamnet Tors i flere socknar, Tirskär och Frösö nära Nykarleby m. fl., äfvensom de arkeologiska fynden, hvilka utvisa en hög skandinavisk kultur i Finland. Här fannos också enl. den isländske historieskrifvaren Snorre Sturlesson värkliga höfdingar. Uppsalakonungen Vanlande vistades en gång en hel vinter i Finland hos Suö den gamle och fick hans dotter Drifva till äkta. Deras son Visbur, som hade uppfostrats i Finland, blef sedan konung i Uppsala efter sin fader. Den sjätte konungen i Svitiod efter Visbur var Agne. Han härjade en sommar i Finland, slog finnarnes höfding Froste och förde med sig sonen Loge och dottern Skjalf, hvilken han sedan äktade. Hvad bättre bevis behöfva vi för att utröna stamförvandtskapen mellan dessa af Sturlesson kallade finnar och folket i Sverge på denna tid? Ynglingaättens konungar kunde ingå äktenskap med höfdingars döttrar från Finland, en son af detta land kunde bli Svearnes konung! Hvarför? Jo, emedan folken på hvardera sidan af Bottenhafvet voro af samma stam och talade samma språk. Under sådana förhållanden torde finnarnes inträngande i västra Finland icke hafva afupit utan

strid. Svenskarne lämnade icke så lätt den jord, som de hade besittit och odlat sedan uråldriga tider och lärt sig att älska och värda som sin fädernejord. De torde visserligen hafva blifvit undanträngda från många af sina boningsplatser i det iure landet, men väl torde de hafva bott kvar ännu länge på andra ställen, där de varit talrikare. Så måste man väl förklara de kända birkkarlarnes sentida tillvaro i Birkkala socken. Ty Birkkala är ju blott Birka med den senare tillagda finska ändelsen la, hvilket namn förekommer på flere ställen i västra Finland, t. ex. Birkkala by i Kumo, i Hvittisbofjärd Birksund, Birkefjärd m. fl. Birkkarlar voro således rätt och slätt karlar från Birka (= Björkby). Jämför Birka nära Sigtuna i Sverge, dit missionären Ansgarius anlände! Äfven längs Kumos älfdal torde svenskar hafva bott en längre tid framåt, ehuru de senare blifvit förskingrade eller flyttat till andra trakter af Finland. Kanske till Österbotten? Biskop Henrik for också helt säkert till Kumo af det skället, att här fans ett folk, som förstod hans predikan. Ty att han, som var bördig från England och för öfrigt vistats i Sverge, skulle hafva kunnat finska språket, är mindre troligt.

Efter genomläsandet af denna historiska inledning hoppas jag, att mina fria historiska tankar, som antagit diktens form, skola bättre begripas.

Mitt svenska folk, *min egen moders stam*,
 Du hånas gäckas i ditt fosterland.
 I land, som du bebor med fädrens rätt,
 Begabbas du och hånas på alt sätt,
 I land, där du på Oden, Tor har trott,
 Långt innan finnar i det landet bott,
 Förr'n Erik kung och Henrik biskop kom
 Och vände dig från hednagudar om
 Och lärde dig att tro på Hvite Krist
 För det, som du i kamp med finnar mist,
 Och gaf dig åter lag och samhällsskick,
 Som förr i strid med finn förloradt gick.

Mitt svenska folk, längs Finlands sköna strand,
 Du hånas, gäckas i ditt fosterland, —
 Det land, som dig din näring, bildning gett,
 Långt innan finnarne det landet sett. —
 De vilja från dig röfva bildning all,
 Att svenskan ej i Finland ljuda skall.
 De vilja trampa, trycka dig till jord,
 Sen finskan väl har fått en plats i Nord.
 „Med ungdomsglöd, med mannaviljans stål
 Till kamp för hotadt, älskadt modersmål!“
 Då skola de ej röfva från oss lätt
 Den näring, bildning, som oss fädren gett.

Mitt svenska folk, *min egen moders stam*,
 Du hånas, gäckas i ditt fosterland.
 I land, som du af fädren arft och fått,
 Du ätes, gnagas, täres utan mått.
 Mitt svenska folk, stå upp, var starkt som förr,
 När bildningsrik, du vid Karelen dörr
 I frid och lugn fick dyrka hednisk gud
 På samma språk, som harpans sköna ljud
 Vid kungahöfven hördes vidt i Nord,
 När skandinavens rykte flög kring hela jord,
 Då finnen än var spridd i österns skog,
 Längs öde tundran tältet än han drog.

Mitt svenska folk, längs Finlands sköna strand,
 Du hånas, gäckas i ditt fosterland.
 Du har ej „landets“ språk! En främling hård
 Man stämplat dig och dref från grund och gård.
 Det språk, som ljudit här från Näsens sjö¹,
 Från Birkasocknens gräns till Auras ö,
 Längs Kumos² dal, längs Öreälfs³ strand,

¹ Näsens sjö, Näs-sjö = Näsijärvi (på oblandad finska Niemijärvi).

² Kumo af Kumi, Gumi, man, karl, gammalt mansnamn, som äfven förekommer i runinskrifter i Sverge och samma ord som gumme i brudgumme. Märk Kumns söder om Råfsö samt öfra och nedra Gummi, hemmansnamn i Tusby!

³ Aura å = Öraras (stengrundens) å, Öreälf. Märk Aura socken i Söndmøre, Norge samt Aurå på Island!

Där finn dig först fördref med svärd och brand,
 Det höjas skall ännu i täflan, sång
 Af store skalder och af snillen mång,
 Det talas skall af yngling, ädel mö,
 Det alltid lefva skall, det får ej dö.

Från Uleträsk, där gamle kväner bott,
 Till Hangö udd, där folk på Oden trott,
 Från uddar, vikar rika Näs-sjö fjärd
 Till Öre-älfvens gamla lärdoms härd
 Var hälsadt än mitt folk i tusental!
 Gud prisa högt i hydda, kyrka, sal
 På samma sköna språk, som Gud dig gaf,
 Af högre makter ledt än mänskolag,
 Som förr du värnat har och värna skall
 I tider, sekler ut trots striders svall!
 Dig önskas än all sällhet, lycka, frid
 Af ädelt hjärta, af varm känsla blid.

Visbur.

